

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

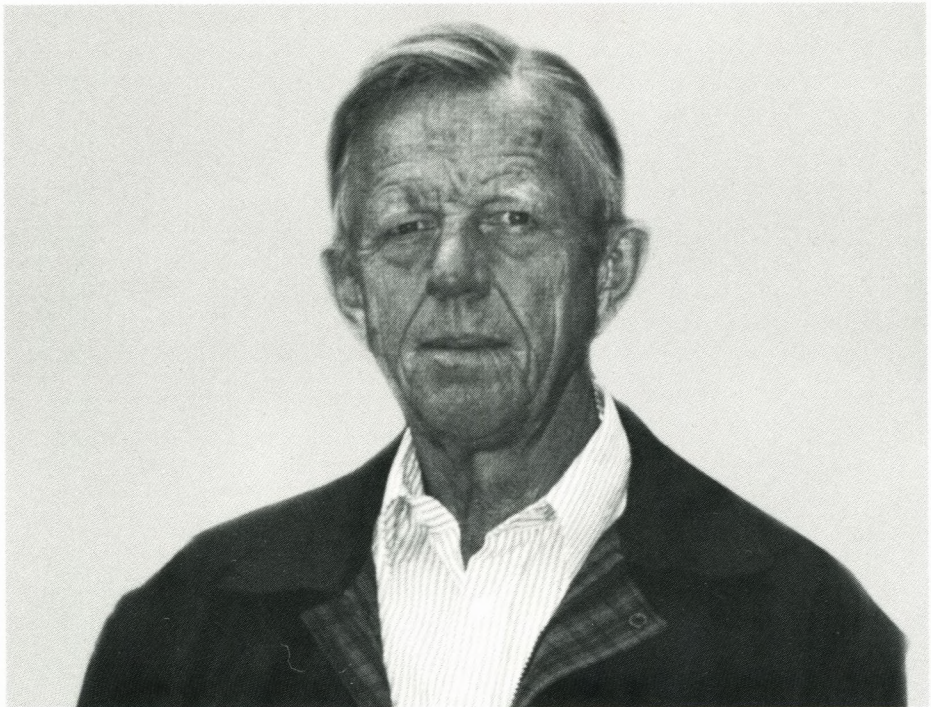
Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER-

bladet

MÅNEDSSKRIFT FOR SORANSK SAMFUND
ÅRGANG 82 NR. 6 SEPTEMBER 1997

Formanden Henning Molin (S 46) bliver 70 år den 25 oktober.

Soransk Samfunds kommende begivenheder i efteråret 1997

Tirsdag den 7. oktober kl. 12.00

afholdes ordinær "torsdagsfrokost" på Allégade 10.

Tilmelding til redaktøren, tlf. 38 79 13 37, bedst mellem kl. 17 og 19.

Årsfest afholdes den 11. oktober,

og ESTHER har bedt os gøre opmærksom på, at festen fortsætter i Østergade, når Akademiet lukker dørene!!

Her er tilmelding IKKE nødvendig!!

Torsdag den 6. november kl. 16.30

møde med Samfundsrepræsentanter i de forskellige styrelser og udvalg. Allégade 10 er adressen.

Tilmelding til kassereren *Arne Krog* på 42 89 27 13, bedst mellem kl. 12 og 13.

Onsdag den 3. december:

Holbergstatuen bekranses, bagefter er der traditionen tro kransekaffe.

Stedet er indgangen ved Det kongelige Teater kl. 10.00.

Lørdag den 6. december

afholdes Holbergfest og alm. julefest for medlemmer med ledsagere.

Sted: Allégade 10. Tid: Kl. 11.00.

Flere detaljer i næste nummer.

Jeg skal rejse til København den 1. januar
**Hvem vil hjælpe mig med en bolig -
1-2 værelses lejlighed?**

Kan evt. overtages pr. 1. december

Pia F. på telefon 53 56 73 92.

Chr. Tom Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

SEPTEMBER 1997 82. ÅRGANG NUMMER 6

Noget om føljetoner ...

Man må ofte søbe den kål, man selv har spyttet i ... fastslår Peder Syv i sin ord-sprogssamling. Og det må redaktøren sandede: Oprindeligt var det min mening ALDRIG at tillade opdukken af føljetoner, hvert blad skulle udgøre en læselig enhed.

Det foresvævede mig dog, at jeg nok ikke burde fremsætte det som en programerklæring, fordi der jo kan ske så meget undervejs! Og nu her i jubilee-året for uniformens afskaffelse sker det, at en læser får sin hukommelse endevendt - og i takt med dette ligeledes sine synspunkter. Når man så kan skrive, er det nærliggende at nedfælde sine betragtninger - sådanne fylder ofte ganske godt op, og nu er det så, at redaktøren skal til at søbe, for nedfældede indtryk skal naturligvis trykkes, for at så mange som muligt kan få glæde af de gode tanker!

Og gode tanker har det med at fylde mere end tildelt plads ud, og så må vi ty til at bringe *Esbens Munk Sørensen*'s (S 74) refleksioner som føljeton over eksakt 4 numre. Plus den diskussion, som givetvis vil opstå.

Det er klart, at *EMS'* artikler må besidde en vis bonitet, før sligt kan komme på tale.

Det er dog ikke alene i kraft af dette, at redaktøren vil gøre vold på sine principper. Det skyldes ej heller, at skribenten skal opfattes som en bodfærdig angrende, men fordi der er noget forløsende i at blive sig historien bevidst. Ikke efter princippet "at digte er at holde dommedag over sig selv", men snarere i erkendelse af, at de fleste unge gennem hele dette århundredes sidste del er vokset op i en art permanent nutid uden noget forhold til den fælles historiske fortid. Det er vel i det hele taget et af vor tids mest karakteristiske (og uhyggelige) fænomener, at der er sket en nedbrydning af fortiden, ja af alle sociale mekanismer, som sætter nutidens erfaringer i relation til tidligere generationers møjsommeligt indsamlede sum af viden. Hvor tit hører man ikke, at erfaring er en billet til et tog, der ER kørt?

Manuskripterne til artiklerne har *Esbens Munk Sørensen* skrevet i vinteren 1996-97 under et forskningsophold i Portugal. Her var der en række ledige aftener med ro til at genkalde erindringerne fra perioden 1970-74. Da han i sommeren 97 opdagede, at det her i oktober er 25 år siden, uniformspligten ophævedes, tjekkede han i hast sine kil-

der og fandt nogle egnede fotos frem fra sit omfattende negativalbum.

På trods af, at netop årgangene fra slutningen af tresserne til godt midt i halvfjerdserne er blandt de mængdemæssigt svageste i Samfundet, er det redaktionens håb, at mange alligevel vil finde mulighed for at læse artiklerne. Dette vil helt givet medføre stor lyst til kommentarer. Vi vil derfor i forbindelse med publiceringen af hver artikel bringe *Esben Munk Sørensens* e-mail adresse, hvortil alle kan sende deres bidrag.

Red.

Formanden passerer et skarpt hjørne ...

“Halvfjerdssindstøve er støvets år” - synger psalmisten. Man skulle måske snarere sige: SANG, for ligesom de gamle dage er udrundne, så har aldersbegrebet sandelig også gennemgået en forandring gennem de seneste halvandet hundrede år. Hvor oldinge kunne optræde allerede fra de 70-75 år, vil vi i dag gerne se alderen et godt stykke over 90, før vi vil bruge udtrykket. Der er derfor endnu en del år til, at vi vil tale om formanden som “Den Gamle” - havde han været en bil, ville vi nok snarere have sagt en “vel tilkørt” model! Thi selv om der ikke er mange biler på gaderne, der er 70 år gamle, så bliver der flere og flere mennesker, som runder dette hjørne i fin stil med alle åndsevner i behold og en fysik, som stadig tillader en tur Australien rundt på (t)feltod!

Kære formand!

Vi ønsker dig hjertelig tillykke på dagen, mens vi inderst inde er lidt forundrede og for manges vedkommende tillige groft misundelige over, at du er going strong i det omfang, som vi er vidner til. Der er spøgt meget med, at Samfundet jo skulle have en ung formand, da du tiltrådte - trods dine protester og gentagne gange fremsatte oplysninger om, at du netop i tiltrædelsesåret kunne fejre 50-års studenterjubelåum!

Vi er glade for, at du sagde ja. Vi har haft al mulig grund til at glæde os - med en lille mistanke om, at du måske har skellig grund til at være en smule mindre glad, ja måske endog skuffet over os! Og det er nok vanskeligt at indse, at ikke alle har samme drive og intuitive indsigt i mange forhold, som du selv. Derfor må du tilgive os, at vi ikke er helt så hurtige - og for at det ikke skal være løgn - ejheller så stjerneoptimistiske, som du selv er det. Dette er naturligvis sammenhængende med din livsholdning, som ved en ikke særlig minutløs gennemgang røber dig: Ikke alene dine interesser, men alle dine gøremål er gennemsyret af en positiv holdning til alt levende og en godlidenhed for alle, som har hjælp behov. Vi ved, du har haft en interesse for spejderbevægelsen - mundende ud i dine bestræbelser - kronet med held - i at få rejst et kollegium for spejderledere. Hvad de færreste ved er, at du har et dybt engagement i LI-ONS - resulterende bl.a. i, at du har fået overrakt *Melvin Jones'* æresskjold. Min lillebror, der selv er løve, har fortalt mig, at højere lykke kan ingen løve nå - især når løven er europæer. Det er altså en udmærkelse af de sjældne, og jeg har forstået, at den tildeles den klub, som har evnet at hjælpe mest og flest. For dit og din klubs vedkommende især i Nepal og Sri-Lanka, hvor svage børn har nydt godt af virksomheden. Når så hele det asiatiske subkontinent ligger mellem disse to lande, så giver det sig selv, at Indien MÅ gennemrejses efter alle kunstens regler for at komme fra det ene til det andet - og det har du gjort, i al beskedenhed naturligvis!

For tiden har du for Samfundet et projekt i gang, som vi alle håber vil lykkes, nemlig kollegiet “Det Soranske Hus”. Med den arbejdsindsats, som foreløbig er lagt i det, MÅ det blive en succes, men det vil vi tale om til den tid!

Som det fremgår er vi glade for dig - du er god til at få os i gang, og det kan vi inderst inde godt lide! Du er konsekvent og har altid øje for målet, måtte du fortsat have et godt liv og naturligvis en god dag!

Morten.

Opfordringen og taknemmeligheden

- historien om afskaffelse af uniformen ved Sorø Akademi 1 (4)

Esben Munk Sørensen (S 74)

E-mail: ems@j4.auc.dk/ems

Mødet med Hemming

I 1993 fik mit institut på Aalborg Universitet besøg af lektor *Hemming Andersen*, der var i gang med for det Humanistiske forskningsråd at lave en registrant over historisk videnskabelige instrumenter i Danmark. På instituttet hører landinspektørstudiet hjemme, og i forbindelse med udflytningen af dette fra Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole først i 70'erne blev de store samlinger af landmålingsinstrumenter flyttet med. I forlængelse af sit imponerende arbejde med opbygning af *Hauchs Samlinger* i Sorø var *Hemming Andersen* i gang med et omfattende registreringsarbejde finansieret af Det Humanistiske og Naturvidenskabelige Forskningsråd. Et arbejde, som bragte ham rundt på mange forskellige universitetsinstitutter, skoler og museer.

Også her til Aalborg, hvor instituttets stolthed på det felt er vores store samling af historiske landmålingsinstrumenter, vel på det nærmeste landets største, og her især de boussole, som professor *Thomas Bugge* anvendte ved sin Rytterdistriktopmåling af Antvorskov Rytterdistrikt og de senere Videnskabernes Selskabs kort over Danmark¹ i 1700 tallet.

Hemming Andersens besøg på instituttet, der strakte sig over et par uger, blev for mig personlig en opløftende genoplivelse af alt, hvad der er soransk. Bosiddende langt fra gamle skolekammerater og jubelsoranernes faste frokostsammenkomster i København kan der gå længe imellem, at man møder nogle, der kan holde "Sorø-snak" ud i længere tid ad gangen. Gennem frokostsamtaler og anden daglig smalltalk i disse uger under *Hemmings* besøg fik jeg minderne frem om perioden fra 1970 til 1974, hvor jeg som alumne i realskole og gymnasium levede på Sorø Akademis Skole frem til

min matematiske studentereksamen i 1974.

Et af de mere spændende diskussionsemner var *Hemmings* beretning om, hvordan stemningen på Sorø var vendt i de senere år. Det er nu mest lærerne, der går ind for at reformere, forandre og udvikle skolens pædagogik, principper og traditioner, mens en stor del af alumner og elever ønsker ikke blot traditionernes bevarelse, men også forsøger at genoplive nogle af de forsvundne samt ønsker mere disciplin og fasthed².

Og denne situation er præcis det modsatte af situationen først i 70'erne, da jeg gik på skolen. "Oprørsårgangene" som *Hemming* mente, eftertiden har døbt os³, ville afskaffe uniformen, have friere betingelser på alumnaterne, reducere antallet af regler, have mere indflydelse osv. Dengang stod vi overfor en meget overvejende konservativ skoleledelse og næsten tilsvarende lærerstab, som ikke ville forandringer og kun nødtvungent gik i diskussion med elever og alumner om sådanne.

Holberg-buste i hjemmet hos denne artikels forfatter - fremskaffet i 1995 ved mellemkomst fra redaktøren af Soraner-Bladet.

Billede af en "oprørsårgang" på sovesalen (Skoleåret 1972/73). Fra venstre ses Per Dananell Nielsen, Ole Tegnbohm Christensen, Leopold Damm, Johan Fleischer, Steffen Hummellose, Kim Andersen, Henrik Kromann (med dynen), Esben Munk Sørensen og Jørgen Skipper Jensen.

Jeg fortalte *Hemming*, at jeg i mine personlige arkiver havde gemt en række dokumenter fra begivenhederne omkring uniformens afskaffelse i 70'erne i en beskeden lille arkivboks, som jeg til trods for min families stadige undren ikke havde villet smide ud i forbindelse med flere flytninger og hovedrengøringer. Jeg modtog *Hemmings* opfordring om at skrive en artikel til Soranerbladet med nogen skepsis. Ville det mon have interesse for nogen, og ville denne historie måske ikke bare rippe op i nogle gamle sår, som bedst var tjent med at få lov til at hele ukommenteret og gå i glemmebogen? *Hemming Andersen* overbeviste mig med sit storsind om, at øjenvidneskildringer og partsindlæg fra denne periode burde have samme plads i skolens historie - og dermed Soranerbladet - som de traditionelle skolehistorier om lærernes mærkværdigheder og elevernes til alle tider nær-

værende og selvforherligende erindringer om eget skoleforløb. Ikke mindst for eftertiden ville det være interessant at se mere detaljerede indlæg, der kunne uddybe *Ranvigs* beskrivelse i *Sorø-krøniken*⁴ af begivenhederne ved uniformsafskaffelsen.

Redaktørens indsats

En anden og særlig grund til at skrive et bidrag til historien om uniformens afskaffelse blev min taknemmelighed overfor bladets nuværende redaktør og hans initiativrigdom, der er lidt ud over det sædvanlige, og som jeg på en særlig måde fik lov at nyde frugterne af.

Da jeg i 1995 fyldte 40 år, havde min kæreste *Lisbeth* (også mor til mine tre sønner) lavet en meget underholdende tale, hvori hun ironiserede over, hvad der var sket med mig de sidste 15-20 år, vi havde kendt hinanden. Da vi mødte hinanden -

husker hun - havde jeg en anden tilgang i de historier, jeg yndede at fortælle. Ikke blot politisk, men også i mange andre forhold, og blandt andet havde hun oplevet mine mange historier fra tilværelsen som alumne. Det var pudekampene på sovesalene, de faste læse- og sengetider, beretningerne om rektors, privatpræceptorenes og præfekternes rædselsregime, der kunne få hele kostskoleforløbet til at fremstå som et sandt helvede. Men gennem de sidste knapt to tiår havde hun oplevet, hvordan jeg i al ubemærkethed var begyndt at lægge mindre vægt på alle disse ubehagelige oplevelser, og stille og roligt begyndt at fremdrage alle de positive elementer ved skoleforløbet og deres karakterdannende og personlighedsudviklende elementer, ja nærmest søgte lidt tilbage for at få svar på og reflektere over det, der skete. Uden sammenligning i øvrigt - er den samme udvikling ofte beskrevet hos *Holberg*. På den ene side revsede han borgerskabet i sine tidlige års komedier og forfatterskab, og alligevel søgte han på sine gamle dage at blive en del

af dette borgerskab, og i sin iver strakte han sig langt for at opnå en barontitel m.v. Denne dobbelthed synes min kæreste var så tydelig i mit forhold til ikke bare Sorø, men også alt muligt andet, som jeg gennem tiden har haft en mening om, at hun ville forære mig en *Holberg-buste* i fødselsdagsgave. Det skulle opfattes som en hyldest til disse træk i vores alle sammens livslinie - at vi alle bliver mere runde og milde i vores sindelag, efterhånden som tiden går. Der var tilmed også en anden og mere konkret symbolik i dette valg. Som alumne havde jeg boet på *Holbergs Hus* og som student i lejlighed i *Holbergsgade* og i øvrigt altid været en stor ynder af *Holbergs* samfunds- og personsatire.

Jeg fik en buste af *Holberg* i fødselsdagsgave. Tro det eller ej! Nu er det ikke så ligetil af finde en sådan. Buster af græske guder kan man købe i ethvert havemarked. Men en buste af *Holberg*, det havde været anderledes svært. *Lisbeth* havde kontaktet redaktøren af *Soranerbladet*, og i løbet af foråret 1995 havde disse to helt uden mit

En flok alumner fra 2rb (1970-71) med "skjorten uden for bukserne". Fra venstre Steffen Hansen, Michael Seistrup, Henrik Holten Møller, Jan Petersen og Søren Berg Jensen.

vidende lagt en plan for at fremskaffe en. Det lykkedes Soraner-bladets redaktør at finde en sådan buste, der tilmed kunne købes. Ved en flot indsats fra redaktørens side blev den erhvervet og transporteret til Aalborg, og jeg fik den overrakt til min fødselsdag i alle gæsternes nærvær og nød selvfølgelig dette for mig helt overraskende indslag (man har vel lov til at være ærlig), der var smukt iscenesat med en fløjteudgave in natura af *Carl Nielsens* "Tågen letter", der alene med sin titel har et særligt budskab til 40-årsperioden i livslinien. ("Sic!").

I taknemmelighed overfor redaktørens uegennyttige indsats og bistand til min kæreste besluttede jeg derfor, at så skulle jeg altså skrive den artikel, som Hemming havde opfordret mig til. I en slags gengældende taknemmelighed. Jeg ved fra mit arbejde som redaktør af et fagligt-videnskabeligt tidsskrift, at det altid er rart at have lidt ekstra "bufferstof" af rimelig kvalitet som reserve til tider med mangel på manuskripter, eller når andet må afvises i review-proceduren.

Referencer

¹ "Historic Scientific instruments in Denmark", by Hemming Andersen. Matematisk Fysiske Meddelelser 44:2. Det Kongelige Videnskaberne Selskab, Copenhagen 1995.

² Det samme synspunkt formuleres også af en 3.g'er fra Rektorgården i en i 1996 på TV2 genudsendt film om "Livet på en kostskole": "*De yngre kostlærere har svært ved at sætte sig i respekt overfor de nye elever*".

³ Der har i følge min erindring været en artikel i Soraner-Bladet i november -88 om Samfundets medlemsstatistik. Her bruger forfatteren også betegnelsen oprørsårgangene.

⁴ Svend Ranvig: Sorø-Krøniken, bd. 1, p. 211, Finn Jacobsens Forlag, 1986.

På studietur til Indien

Lars Kelstrup har været i Indien for undervisningsministeriet for at planlægge et tentativt program for engelsk-lærernes tur til Indien i oktober måned. Turen har baggrund i den indflydelse, indisk litteratur og historie ikke alene har haft, men til stadighed har på vor vestlige kultur. Undervisningsministeriet har derfor afsat penge til en studietur for 31 engelsk-lærere, der vil drage afsted i efterårsferien med engelsklærerforeningens formand og *Lars Kelstrup* som guider. Fra skolen deltager yderligere *Torben Funck Petersen*. Når *Kelstrup* er valgt som guide, hænger det sammen med, at han har beskæftiget sig ganske meget med Indien og har et godt kendskab til landet. Ud over at have skrevet speciale om indisk historie, har *Lars Kelstrup* i to perioder været FN-officer - senest 1993-94, hvor han varetog posten som Chief Population Officer i Kashmir. Herudover har *Lars Kelstrup* været på flere rejser til Indien.

Planlægningsturen foregik i juli måned - et bestemt ikke-anbefalelsesværdigt tidspunkt at rejse på, siger LK, det er monsun, altså regntid - og alene i juli falder der i Bombay over 700 mm regn! I delstaten Kerala, hvor LK også opholdt sig på tilrettelæggelsesturen, omkom 62 mennesker, og 28.000 blev hjemløse på grund af regnen - og det er ikke engang usædvanligt! Det er meget vanskeligt at komme rundt om hele Indien på en så kort tur. Man betænker, at Indien har over 900 mio. indbyggere, og at der tales ihvertfald 18 veldefinerede sprog, som har egne aviser, egen litteratur og den slags, så vi ser frem til at få en smagsprøve og appetit til en tur dertil en anden gang, slutter *Lars Kelstrup*.

**Deadline
næste nr.**

Den 15. oktober 1997.

Bestyrelsesmøde på Fyn

afholdtes den 29. august kl. 14.30. Afgang fra Københavns Hovedbanegård kl. 12.23 med Interregionaltog. Toget var herligt forsinket, men det er da vist mere reglen end undtagelsen. Lod det til. Turen var noget præget af den tiltagende senilitet, eftersom flere bestyrelsesmedlemmer havde glædet sig til at få et par stykker smørrebrød på færgen! Til gengæld var der intet øje tørt, da toget atter kom ud i det fri på Sprogø, og en liden purk udbrød: "Naj se, der er en færge!".

Vi kom derover og drog straks afsted til restaurant "Ved Skoven", hvor mødet skulle holdes, og hvor der bagefter var inviteret til medlemsmøde for de fynske medlemmer + et enkelt jysk, der var inviteret i sin egen skab af udnævnelse til kasserer for jyderne!

Bestyrelsesmødet omhandlede naturligvis de seneste udviklinger i kollegiesagen: Vi skal nu til at erhverve en grund og have petitionerne sat på skinner. Mere i næste blad om disse tiltag.

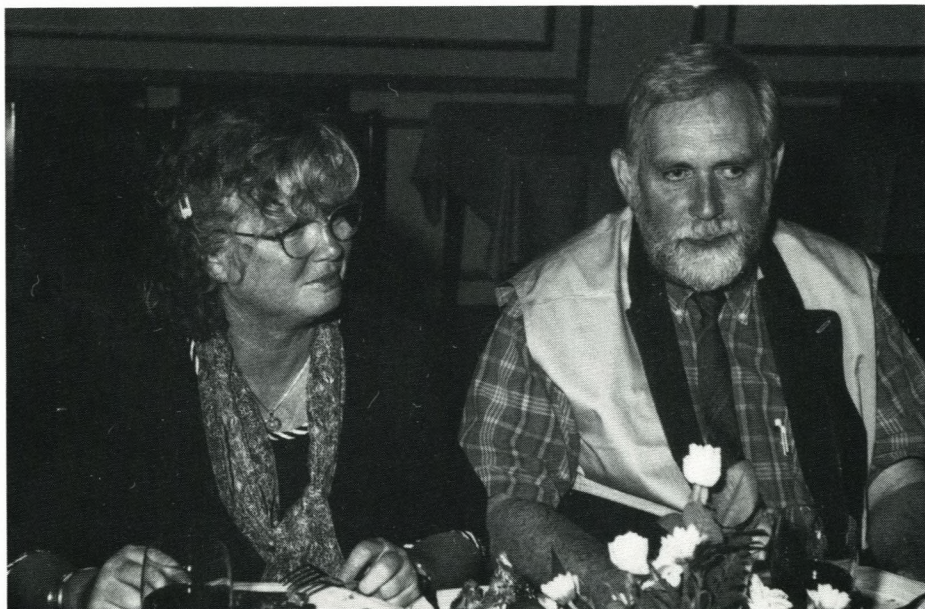
Årsfesten er ved at være på plads og klar til søsætning.

Fynboernes evigt valgte formand Olaf Jensen (S 49) skåler med sin borddame Marianne Andreassen.

Efterårsarrangementerne er ligeledes ved at være planlagte, det ser ud til, at der ejhellet i år bliver *Holberg*-forestilling på DKT, så vi må selv arrangere en kombineret *Holberg*- og julefest.

Efter forhandlingerne, som strakte sig til

Jydernes nye kassেমester Jørn Simonsen (R 58) med fru Marianne.

Jydernes formand Hans Andersen (S 51) og Mich. Teusch (S 91).

Erna Binzer, enke efter Carl Binzer (R 20) og Taus Wolfsberg (S 85).

kl. 18, ankom de fynske medlemmer, som ville være med.

Formand *Olaf Teusch* bød velkommen og så frem til en aften præget af humoristisk samvær og noget godt til bugen og halsen - de sidste par ting gerne i et sådant omfang, at de medlemmer, som ikke fandt vej hertil, ville skifte farve af ærgrelse!

Og sådan en aften holdt vi så -. Jyderne, dvs. formand *Hans Andersen* og kasserer *Jørn Simonsen* glædede sig uskrømtet til, at turen næste år skal gå til Århus! Og det sølle antal medlemmer, fynboerne kunne stille med, skulle nok blive slået med flere længder, lovede de tvende repræsentanter for tranlampeme.

Red.

Apropos Krudtpeters postmesterhistorie

Bladets augustnummer bringer en hilsen fra *Krudtpeter* fra hans fjerne californiske domicil.

Han refererer en historie, som han har fået fortalt af sin far, *Fatter*, om et besøg, som Chr. X aflagde på skolen.

Chr. X, hvis udtale kunne være særpræget, spørger *Gorm Hansen* (Gim): "Hvad er Deres fag?", men Gim opfatter spørgsmålet som: "Hvad er Deres far?" og svarer: "Postmester, Deres Majestæt". Majestæten replicerer: "Det må vist være i Deres fritid".

Jeg har gennem årene flere gange fået fortalt historien og har selv fortalt den videre, men altid som møntet på *P. H. Bohn* (Taps) i hans adjunktidd.

Dette har givet mig anledning til at slå op i Soranerbiografier 1901-1960 i afsnittet Lærerbiografier under 1:24, hvor det oplyses, at Gim's far var karetmager i Ryslinge, og 1:31, hvor man kan læse, at Taps' far var postekspedient, senere postmester i Helsingør.

Jeg stemmer altså for Taps-versionen.

Vi kan benytte lejligheden til at sende en hilsen tilbage til *Krudtpeter* fra hans gamle land.

N. Chr. Tyndeskov.

Ny kasserer i det jyske

Da *Peter Erbs* (S 64) har forladt landet for at lede fiskeriet i Disko-bugten fra Jakobs-havn (han HAR lovet at berette om sine oplevelser i det arktiske!), vil hans hverv som vogter af pengeskabet i den jyske afdeling blive varetaget af *Jørn Simonsen*, der - formentlig i kraft af sin højde og drøjde - lyder navnet LILLE-Simon! *Jørn* vil være kendt af alle lokale batøk-spillere, idet *Jørn* gennem de seneste år har lagt plads og stuer til den årlige begivenhed i det jyske - .

Hvad de dog skriver ...

I SKALK nr. 4 er en artikel med overskriften: Akademisten. Mange prominente mænd har haft deres gang på Sorø Akademi, men kan det mon passe, at een af Danmarks argeste fjender har haft en fortid på skolen - om end incognito?

I fjerdeudgaven af Traps Danmark kan man under omtalen af skolen læse, at denne blandt sine elever i 1600-årene også talte *Karl Gustav*, senere svensk konge, der på grund af sit ophold i Sorø fritog byen for fjendtlig behandling.

Artiklen har nu en længere detektivisk udredning af denne påstand, som synes at være langt ude. Det er rigtigt, at *Karl Gustav* har været i Sorø, har besøgt skolen, fået den forevist af hofmester *Just Høeg*, blevet bespist, hygget sig om aftenen, men han skriver selv i sin dagbog, at han forlod skolen allerede samme nat for at drage videre til Korsør. Dette skete i 1638, hvor prinsen var på vej til Paris. Senere kom han atter til Sorø i 1658 i forbindelse med Roskildefreden - og atter senere samme år efter fredsbruddet. Denne udredning skyldes en vis Nationalmuseumsdirektør *Mackeprang*, der i 1925 gav denne forklaring til bedste. *Mackeprang* var student fra Sorø 1888 og havde derfor gode forudsætninger for at bedømme baggrunden for de Trapske udtalelser. *Mackeprang* konkluderede sin artikel med: "Det er ikke blot hos *H. C. Andersen*, at en fjer kan blive til fem høns!". Såvidt akademisten - .

Internationalt møde i Sorø i 1998

Det 17. Internationale Symposium om antikke fysiske instrumenter skal holdes i Sorø i juli 1998.

Tilstedeværelsen af *Hauchs fysiske cabinet* på Vænget er årsag til, at man vil holde det 17. internationale instrument-symposium i Sorø. Samlingen er verdens næststørste og den direkte baggrund for, at et par hundrede forskere fra fortrinsvis Europa og Amerika vil samles for at udveksle erfaringer og synspunkter - og frem for alt studere samlingen her i Sorø.

Men der sker andre spændende ting. Stiftelsen har fået et hold af danske eksperter med i et sagkyndigt udvalg, der skal vurdere samlingens fremtid - både bevaringen af den og ikke mindst formidlingen overfor offentligheden.

Museumsdirektør *Mogens Bencard* fra Rosenborgsamlingen, professor *Helge Kragh*, Aarhus, og museumsdirektør *Kristian Moesgaard* fra Steno-museet i Aarhus har givet tilsagn om at deltage i udvalgsarbejdet.

Steno-museet i Aarhus (Videnskabs-historisk museum) havde sidste år en særudstilling, som besøgte af over 20.000 gæster. Til denne udstilling var udlånt godt 150 emner fra den *Hauchske* samling. Vi vil i det kommende nummer bringe en større omtale af de ting, der sker med samlingen for øjeblikket. Den erindrende læser vil huske, at vi i forrige nummer fortalte, at Stiftelsen havde frikøbt samlingens daglige leder, lektor *Jørgen From Andersen*, for et år med det formål at få arbejdsro til at udarbejde et kommenteret katalog over samlingen. Vi vil se nærmere på dette i et kommende nummer.

Som et kuriosum kan det nævnes, at samarbejdet med Aarhus ikke er af ny dato: I 1853 skriver daværende leder af samlingen, overlærer *Johnstrup* i sit katalog over Sorø Akademis instrumentsamling: "- I ovenstående Katalog er udeladt 15 Instrumenter ... såvelsom 40 Instrumenter, der si-

den 1840 have været udlånte til Aarhus Realskole. Dog er disse anførte i det skrevne Katalog, således at hele Samlingen for tiden består af 824 nr."

Kataloget var udarbejdet af overlærer *Johnstrup* i forbindelse med indbydelsesskriftet til den årlige hovedexamen på Sorø Akademis Skole i juli 1853. På katalogets forside står ejerens navn smukt skrevet: *Bertel Adler* (S 1869).

Nyt dernedefra ...

Nu er det nye skoleår i fuld gang. Vi plukker lidt i alle de nye ting:

Ikke mindre end 27 nye elever er startet i 10. klasse.

158 er begyndt i 1.g: 96 matematikere, 62 sproglige.

Der er 63 nye alumner - næsten halvdelen er skiftet ud.

Der er 3 nye udvekslingsstudenter fra Australien, Italien og Thailand.

I forvejen er der 265 gamle elever, hvoraf 73 er alumner.

Der er kommet 3 nye lærere.

Skolen har fået en ny kantine i den bageste del af kaffestuen (De Corneliussenske mindestuer!). Den vil holde åbent hver dag i 10-frikvarteret og i spisepausen. *Pia Primdahl* vil bestyre kantine.

Skolen har nu fået implementeret sektornet, hvilket indebærer, at alle fag uden for Hovedbygningen kan komme på nettet!

Der har i årets start været en heftig kursusaktivitet for lærerne, som vil lære mere om Windows-styresystemet og internettet.

Gammelsoranergolf

Gammelsoranergolfen blev i år afviklet lørdag den 10. maj 1997 på Sorø Golfklubs smukke, men meget krævende bane ved Tystrup-Bavelsesøerne. Om det var spillet på banerne, den efter matchen ventende øl, der venligst var sponsoreret af Stiftelsen, frokosten, hvor *Elkana Grønne* til stor glæde for mange dukkede op, eller udsigten til en af de mange flotte præmier, der gjorde, at stemningen var helt i top blandt de mere end 50 fremmødte gammelsoranere og ledsagere, er usikkert. Sikkert er det dog, at *Søren Ralkov* (S 86) blev en helt suveræn vinder af Soranerpokalen med en score på 76/73 slag brutto/netto.

Næste års gammelsoranergolf afvikles lørdag den 23. maj 1998 (lørdag efter Kr. Himmelfart) på Sorø Golfklubs bane - så husk allerede nu at sætte kryds i kalenderen.

Rikke Ladefoged (S 86).

SAAB
Oldtimers
Specialbiler

SAAB 96-99-900
Totalreovering
Reparationer
Service

NIELS THIELE
Automobiler
3660 Stenløse
Tlf. 42 17 00 72

Præmieuddeling efter frokosten. Man kan ihvertfald genkende Tage Lysgaard (S 64).

Man skal ikke stole for meget på sin hukommelse!

Stefan Zweig indtog en stor plads i studenternes verden, idet et af stilemerne tog udgangspunkt i en passus fra et af hans værker.

Rektor anskuede ligeledes *Zweigs* forfatter-skab i sin afskedstale til afgangsholdet.

Det er ikke længe siden, jeg genlæste "Skaknovelle" af samme forfatter. Bogen er skrevet i 1942 og altså efter Anschluss og forfatterens flugt til Brasilien, som *Zweig* nåede at skrive en bog om, før han suiciderede af sorg over Europas skæbne. I bogen beskrives Brasilien i rosenrøde vendinger som et paradys på jord - vel under indtryk af, at forfatteren der kunne leve et liv i rimelig frihed, men næppe helt i overensstemmelse med de sande forhold i landet.

Ved gensynet med bogen måtte jeg ændre min opfattelse temmelig drastisk: Jeg troede, at bogen handlede om en verdensmester i skak, som befinder sig ombord på en liner bound for USA. Dette skakgeni beskrives som en helt igennem uvidende og ignorant person - på alle andre områder end netop skak, hvor hans eget geni overstråler andre. Og her har så min hukommelse svigtet mig, thi ved genlæsning her i sommer opdagede jeg til min overraskelse, at mindre end 10 % af bogen omhandlede skakverdensmesteren. Resten handler om en advokat, som i det gamle Østrig skulle varetage den tidligere kejserfamilies økonomiske interesser. Efter Anschluss arresterede Gestapo ham. Gennem nogle måneder holdtes han i streng isolation, så kun forhørslederen, måtte ikke læse eller høre radio. I et ubevogtet øjeblik under en overførsel til forhør så han sit snit til at stjæle en bog. Da han kom tilbage til cellen, så han til sin bestyrtelse, at bogen kun indeholdt en samling berømte skak-partier, hundrede i alt. Selv anede han intet om skak - havde aldrig lært spillet, kendte ikke reglerne. Men han havde god tid, så i løbet af nogle måneder begyndte han at spille blindskak med sig selv! Blindt er uden brikker og

bræt, kun med de koordinater, som brætets inddeling tilsvarede. I bogen opholder denne advokat sig på samme liner som vor verdensmester, og af omstændighederne tvinges han til at spille mod mesteren - og vinder.

Dette er jo en usandsynlig historie - MEN MERE END DET, for den er decideret usand i betydningen umulig og uigen-nemførlig: *Zweig* kunne nemlig ikke selv spille skak, hvilket allerede indledningen røber, idet verdensmesteren lægger ud med en "løber-åbning", hvilket jo er umuligt. - Selve notationen på brættet er ej heller korrekt, idet *Zweig* har vendt op og ned på brættet og ladet lodret være vandret og omvendt! I syvende træk vil hvid lade sin bonde gå fra c7 til c8 og dermed konvertere til en dronning. Spillet må have nået masochistiske højder, hvis sort ville have ladet det komme så vidt i syvende træk, men han kunne for så vidt tage den med ro, fordi hans tårn nok skulle få gjort kål på den konverterende bonde - hvis *Zweig* blot havde vidst det!

Sandheden er, at *Zweig* var helt uvidende om skakspillet, ja, havde ikke begreb om spillets elementære regler! Det er da pudsigt, at den forfatter, der skrev verdens mest spændende bog om skak, ikke anede noget om spillet!!

Og hvad kan vi så lære af det? Ja, ligefor ligger det jo, at vi vel alle har en større eller mindre grad af selektiv hukommelse: Vi husker det, vi vil huske! Hverken mere eller mindre -. Det KUNNE skyldes alder (manglende -) erfaring, baggrund og en masse anden åndelig støj. Den anden ting er nok mere interessant: En stor litterær fantasi og forestillingsevne kan udmærket skjule mangel på fundamentale kundskaber om den virkelighed, den beskriver, i dette tilfælde skakspillets trods alt enkle regler, men hvad med stalinismens, nazismens virkelighed? Prøv lige og læs "Hvem ringer klokkerne for" igen!!!

Morten.

Ny brochure om den gamle kirkegård

I al stiltfærdighed har pastor *Elna Bækdorf* forfattet en yderst spændende lille brochure om Sorø Klosterkirkes gl. kirkegård med vægt på ti af de mest interessante gravsteder, hvor især mindestenene er detaljeret gennemgået. Den gamle kirkegård er om nogen et udtryk for gammel dansk kulturhistorie med ikke mindst gamle digteres grave. Her kan man fornemme gravstenenes udvikling gennem tidsperioderne - fra den gamle obelisk over klassisk jugendstil (*Molbechs* gravminde!) til den nyere tids klassicisme. Den nye brochure følger sig smukt til sidste års fremragende publikation om Sorø Klosterkirke.

Begge fås i kirkens forhal eller på turistkontoret.

Har du for øvrigt prøvet at lege turist i Sorø? Prøv det!

Soranske dødsfald

JØRGEN DRECHSEL (36)

8. marts 1919 - August 1997

TORBEN ELVERDAM (S 34)

5. december 1915 - 11. august 1997

E. DANIEL HANSEN (S 40)

8. marts 1922 - 19. juni 1997

STEEN THORSEN (S 32)

5. oktober 1912 - Maj 1997

ASGER V. KONGSDAL (S 32)

4. juni 1914 - 6. juni 1997

Medlemskontingent

er på sidste generalforsamling fastsat til:

1. For dimittend-året, kr. 0,-
 2. I de 6 år, der følger efter pkt. 1, kr. 150,-
 3. Derefter ordinært årskontingent kr. 265,-
 4. Fra det fyldte 67. år dog kun 165,-
-

SORANSK SAMFUND

Formand, Civ.ing. Henning Molin

Ellebuen 12, 2950 Vedbæk

Telefon og fax 42 89 23 23

Soransk Samfund, kasserer Kontingent/bidrag

Arne Krog

Ellehaven 9

2950 Vedbæk

Tlf. 42 89 27 13 (12-13)

Giro 400-1710

SOR-Data

Soransk Samfund

Ellehaven 9

2950 Vedbæk

Giro 327-1307

Biografier, årsfest

Bodil Wille Boisen, Tersløsegaard,

Holbergsvej 101E, 4293 Dianalund

Tlf. og fax 58 28 64 09

SORANERBLADET, redaktion

Morten Nørgaard

Kongsdalvej 43, 2720 Vanløse

Tlf. 38 79 13 37 (bedst 17-19)

Fax +45 38 71 72 63

SORANERBLADET, administration

Kassereren Arne Krog,

Ellehaven 9, 2950 Vedbæk

Tlf. 42 89 27 13

Betaling af kontingent

1. Alle medlemmer får i løbet af årets første kvartal tilsendt et girokort fra Samfundet. Beløbet skal være Samfundet i hænde senest 3 måneder efter modtagelsen af girokortet.

2. Medlemmer, der bor uden for Danmark, anmodes om, ved fremsendelse af beløb i check til Samfundet, at anvende en check, trukket på et dansk pengeinstitut. Herved kan Samfundet spare et stort vekselgebyr.

Husk altid at anføre medlemsnummer.

Adresseændring

1. Medlemmer, der bor i Danmark, skal meddele adresseændringen til det lokale postkontor. Samfundet får derved automatisk besked.

2. Medlemmer, der bor eller bosætter sig uden for Danmark, skal meddele adresseændringen direkte til kassereren.

Husk altid at anføre medlemsnummer.

Medlemsnummer

Medlemsnr. fremgår af girokort/medlemskort og af adresseringen (kun Danmark) bag på bladet. Det er det 4-cifrede tal øverst til højre i adresseringen. Det 5-cifrede tal (02079) til venstre er Soranerbladets distributionsnummer i Danmark.

Husk venligst altid, ved alle forhold omkring medlemskab, at give oplysning om medlemsnummeret. Det letter Samfundets arbejde.

Sorø Bogtrykkeri ApS

Alleen 9, 4180 Sorø

Tlf. 53 63 05 75 - fax 53 63 51 75

ISSN 0930-1340

02079 KHC 1160
ROLF HARDY CHRISTENSEN
VIOLINVEJ 32, ST.
2730 HERLEV

000

8901000

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

Indhønt tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

Ringsted
Bragesvej 9
53 61 33 55

Slagelse
Elmedalsvej 1
53 53 33 75

Holbæk
Hovedvej 4
53 43 41 22

Nykøbing Sj.
Autogården
53 41 11 22

Nykøbing F.
Agrovej 2
54 85 84 66

Næstved
Transportbuen
55 77 56 46

VI KØBER

KOSTBARE BØGER OG BOGSAMLINGER
TILBUD GIVES
NORDENS ÆLDSTE ANTIKVARIAT

LYNGE & SØN A/S

SILKEGADE 11, 1113 KØBENHAVN K.
TLF. 33 15 53 35

Stiftelsen
Sorø Akademi

Telf. 57 82 01 35

Datidens charme,
nutidens boligkomfort med...

FROVIN dannebrogsvinduer
FROVIN palævinduer
FROVIN koblede vinduer og døre

frovin
vinduer og døre

Ellemosevej 5 A
Ugerløse
DK-4400 Kalundborg
Tlf. 53 50 41 41
Telefax 53 50 40 21